

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Tertium argumentum ex defectu medij in quo scientia media suum objectum cognoscat

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](#)

DISPUTATIO SEXTA

298

Diss. 4.
art. 6.

dependat, aut mensuratur à rebus, quantum ad veritatem & certitudinem quia non terminatur ad illa immediatè, & independenter à quounque medio in creato prius cogito, sed ea cognoscit in decreto permisivo quantum ad id, quod in illis defectus & privationis est; & in decreto positivo concurrendi ad illorum entitatem, quantum ad id, quod in eis est entitatis, actualitatis, & bonitatis transcendentalis, ut supra fuit declaravimus. Unde ab hoc duplice decreto dependet & mensuratur certitudo & infallibilitas divinæ præscientiæ respectu peccatorum; non autem ab ipsa veritate & futuritione objecti immediatè in se cogniti.

64. Dices rursus cum Falolo: Prius ratione res habere esse in se, quam sit intelligibilis & scibilis, cum veritas, quam sit scibilis, sit passio entis, & subiectum omnino sit prius, saltem natura, sua passione: Ergo prius ratione res attingitur à Deo, ut effectus a causa, quam vi cognitionis representetur.

Respondeo Antecedens esse verum respectu scientiæ creatæ, quæ speculativa est, & mensuratur à rebus; solum vero respectu cognitionis divinæ, quæ est practica & factiva rerum, nec ab illo mensuratur, sed est earum regula & mensura.

65. Instat Fafolus: Prius est in Deo ratio intelligibilis, quam actualis intellectus: Ergo prius est rem creatam esse intelligibilem Deo, quam intellectam.

Respondeo primò Antecedens absolute negati posse juxta communiorum sententiam, quam naturam Dei ipsa intellectione constituit.

Respondeo secundò, quod eris comparando essentiam & naturam Dei ad ejus intellectum, virtuiter distinguerent esse intelligibile, & acta intellectum, & illud prius ratione istò existere; non tamen comparando objectum creatum ad intellectum diuinum, cum tota non solum veritas, sed etiam entitas rei creatæ, ab intellectu & scientiæ Dei, ut ab ejus causa & mensura dependeat: unde res creatæ non sunt prius cognoscibiles, quam cognita ut possibles, cognitione necessariæ simplicis intelligentiæ; nec ut futura, & existentes, quam à Deo cognoscantur per scientiam visionis, juxta illud Gregorij Magni lib. 32. Moral. cap. 6. Non existunt videndo creatæ, & existentia videndo continet: Quidquid ergo Creator non videt, essentia substantiæ caret.

§. III.

Tertiū argumentum ex defectu mediæ, in quo scientia media suum objectum cognoscit.

66. Hoc argumentum tota disputatione quartâ ab articulo tertio usque ad octavum fuit prosecutus sum, nunc breviter illud sic propono. In qualibet scientia præter rem cognitam debet admitti medium, in quo, & per quod cognoscatur: At scientia media nullum habet medium, in quo suum objectum cognoscit: Ergo talis scientia fictitia & chimærica est. Major patet, Minor probatur. Scientia media non cognoscit res sub conditione futuras in signo rationis antecedenti decretum in ideis divinis, ut docet Aegidius Romanus, nec in supercomprehensione voluntatis creatæ, vel aliarum causarum contingentium, ut Molina, & Beccanus existimunt; nec in voluntate humana nude sumpta, supponendo quod sine ullo Dei concursum operari possit, ut

A somniavit Theophilus Rainaudus: nec in decreto cognito ut futuro in sequenti signo rationis, ut Suarez, & Fonseca arbitrantur; vel loco citato fuit contra Autores illos ostendimus; nec denique in decretis ex parte subiecti ab solitus, & conditionis ex parte objecti, cum defensores scientiæ mediae talia decreta in Deo non admittant: Sed præter illa media nullum aliud fingi vel excogitari potest, in quo Deus futura conditionata cognoscere possit: Ergo scientia media nullum habet medium, in quo suum objectum cognoscat, unde portius scientia fuit media, quam scientia media dici debet.

B Dices: Deum non cognoscere futura conditionata in aliquo medio, sed immediatè in seipso, & in veritate obiectiva, quam habent in signo rationis antecedenti divinum decretrum ex vi oppositionis contradictionis propositionum de futuro contingenti, quarum una in tali signo est determinatè vera, & altera determinatè falsa.

Sed contra primò: In qualibet scientia, ut dicebamus, præter rem cognitam debet admitti medium, in quo, & per quod cognoscatur: Ergo & in scientia Dei respectu futurorum contingentium, subinde que talis scientia non terminatur ad futura immediatè in seipso, & independenter ab omni medio cognito, sed ea in aliquo medio contemplatur: sicut scientia simplicis intelligentiæ res possibilis in medio divino & in creato cognoscit, nempe in essentia divina utroque causa, ut fuit supra ostensum est.

Secundò: Si divinus intuitus immediatè, & independenter ab essentia divina prius cognoscatur ad creaturas & ad veritatem ac futurionem rerum contingentium, objectum specificativum intellectus divini non esset sola essentia divina, vel solum ens in creatum, sed etiam ens creatum, velens ut sic abstrahens à creato, & à creato. Item Deus cognoscet creaturas sine ulla specie impressa, vel essentia divina habet rationem speciei intelligibilis creaturas immediatè representantis, qua falsa esse, & à principio Theologis penitus aliena, disputatione citata art. 2. fuit monstravimus. Unde cum defensores scientiæ mediae ab hoc solido doctrinæ D. Thomæ, & Discipulorum eius principio, Deus omnia in seipso, & in sua essentia tantum in causa cognoscit, recedere & peregrinari cogantur, ad tria alia falsa, vel saltem valde dubia & incerta divertunt: vel enim cum Vaque dicunt, Deum, & naturam intelligentem nullum habere speciem objecti intelligibilis, quod in doctrina peripatetica paradoxum est: vel assertunt cum Nominalibus (quod Suarez non improbat) essentiam divinam esse speciem immidiatè representativam creaturarum, quod loco citato impugnatum est: vel tandem coguntur admittere, creaturas pertinere ad objectum primarium, & specificativum divinæ scientiæ, quod absurdissimum esse ibidem ostendimus. Unde cum scientia media falsis illis, ac ruinosis nitatur fundamentis, tuinam minatur, nisi novis fulciatur presidijs.

Terriò, diss. 4. art. 4. pluribus rationibus ostendimus, futura contingentia in signo rationis antecedenti divinum decretrum, non gaudere veritate objectivæ determinatæ, in qua possint à Deo certè cognosci, cum in tali signo, & priori rationis nullum contingens sit determinate futurum, sed in statu mere possibilis, & indifferente.

ad futuritionem, vel non futuritionem, Po-
testque id conficiari egregio argumento, quod
eridet ac eleganter prolequitur Pater Bonaventura
in libro de libertate humana & gratia divina, u-
bi sic dicitur. Si futurum hoc ipso quod aliquando
contingit, ante omnem causa determinationem habet
certam veritatem cognoscibilem, cur negas anobu, aut
Angeli cognoscere cum enim futurum illud sit finit & veri-
tatis & perfectionis, cur est sup. a omnem captiuam intelligi-
mentem creata? Si dicas deesse Angelum species hujusmodi
futurorum contingentium, praeceps, quam quod illa respon-
sione nulla est iuxta Vazquez sententiam, qui Angelus ne-
gat faciem naturam ad quamcumque rei cognitionem;
frustra opponit arguendo, quia rei possibilis & futura
eadem est facies intelligibili, que Angelo inservit ad co-
gnitionem abstractivam rei absentie, & ratiocinum pre-
sumt; & si Angelus non res ut possibile, cur ignorat
ut futura? Si dicas hujusmodi futurorum cognitionem
nulla gratia nostri a determinatione causa esse propriam
& singularem, Deo hoc ego concedo, sed a te ex quo, des-
mis aliquid argumentum, quod rem vide certam propugnem
contra ipsos? Iuxta principia D. Thoma causa est in
proprio, quia futurum liberum cognoscere non potest, nisi
in decreto aeterno, & in coexistente aeternitate, qua duo
eximuntur Deo. Sed cum nihil eorum patitur, & ve-
la futurum in se certum est & verum, neque ad illud co-
gnoscendum requiri causa aeterna infestationem; neque
in aeternitate realiter coexistunt, sed objectivam tan-
tem, quarebus possibiliter conveniat, & cum aliud defi-
nitum illud sit limitata entitas, cur ad illius notitiam
requiri lumen infinitum? cur illam negas creatu in-
tellegentia?

§. IV.

Quatum argumentum à definitione scientia
media.

Dicitur Scientia media est cognitio certa & evidens
futurorum conditionatorum ante decretum
& prædefinitionem voluntatis divinae: Sed ta-
lis cognitio est impossibilis in Deo: Ergo &
scientia media. Major patet ex dictis supra ar-
ticulo i, ubi quid nomine scientia media Re-
centiores intelligent, falso declaravimus. Minor
vero suadetur. Ante decretum & prædefini-
tionem voluntatis divinae determinatio extra-
habet statu metu possibiliter, & dare illis
existentiam in aliqua differentia temporis, ab-
solutor, vel supposita aliquâ conditione, nihil ab-
solutior, vel conditionata futurum est, nec proin-
de cognoscibile ut tale ab intellectu divino; Er-
go cognitio certa & evidens futurorum condi-
tionatorum ante decretum & prædefinitionem
divine voluntatis Deo competere nequit. Con-
sequitur patet, Antecedens vero, in quo praeci-
pua hujus celebris controversia difficultas ver-
latur, & multiplice ratione demonstratum est;
Ostendimus enim divinum decretum esse pri-
mum principium, primamque veluti radicem
determinationis futuroris in rebus, cum sit pri-
mum determinans, primum principium possibi-
litatis illarum, nimirum divinam omnipotenti-
am; unde sicut res omnes in sua possibiliter-
tate, Dei omnipotencia tanquam à causa & in sua
existentia ab actuall influxu & causalitate Dei
illarum creatarum & conservantur in esse dependent;
ita & in sua futuritione pendunt à libera deter-
minatione & prædefinitione voluntatis divinae,
determinantis illis dare existentiam in aliqua
differentia temporis. Ibidem etiam in Aristote-

A tele, D. Thoma, & S. Augustino probavimus, art. II.
futurum esse id, quod est determinatum in cau-
sa: unde cum ante divinum decretum nihil sit
determinatum in causa prima ad habendam ex-
istentiam pro tempore sequenti (decretum en-
im est libera causa prima determinatio) ma-
nifestum est, in signo rationis illud antecedente
nil esse determinate futurum, nec cognoscibili
ut tale ab intellectu divino. Quare D. Tho-
mas infra questione 16. articulo 7. ad 3. il-
lud, quod nunc est, ex eo futurum fuit antequam esset,
quia in causa sua erat, ut fieret; unde sublatâ causa
non esset futurum illud fieri: sola autem causa prima
est aeterna, unde non sequitur, quod ea, que sunt, semper
sunt verum, ea esse futura, nisi quatenus in causa sempit-
erna fuit, ut essent futura, quia quidem causa solus est
Deus, ut scilicet per liberum decretum te deter-
minat ad rerum productionem, cum non sit
agens necessarium, sed liberum, & operetur
omnia juxta consilium voluntatis tue, ut ait A-
postolus.

Respondent Adversarij, haec argumenta
demonstrare quidem, nihil esse absolute fu-
turum ante decretum absolutum, & non proba-
re tamen futura conditionata non habere fu-
turitionem & veritatem objectivam determina-
tam independenter a decreto conditionato, &
in signo rationis decretum absolutum antece-
denter.

Sed in primis haec responsio non cohæret cu-
llorum principijs, ideo enim voluntates contin-
gentes & liberas esse conditionatae futuras in si-
gno antecedenti divinum decretum, & ut tales
a Deo cognosci per scientiam medianam, quia
possunt de illis formari propositiones contra-
dictoriae, quārum una debet esse determinata
vera, & altera determinata falsa; subindeque
objectum illarum determinatae futurum, vel nō
futurum. Atqui similiter in eodem signo an-
tecedenti decretum possunt formari proposi-
tiones contradictoriae de futuris absolutis: tam
benē enim illa sunt contradictoriae ante de-
cretum, Petrus converteatur, Petrus non converteatur,
quām ista: Petrus converteatur, si ponatur in ta-
libus circumstantijs. Petrus non converteatur, si pon-
atur &c. Ergo si futura contingentia habeant
determinationem veritatem objectivam, subindeque
determinationem futuritionem ante decretum
ex vi & natura oppositionis contradictoriae, fu-
tura etiam absoluta proprie rationem
& oppositionem veritatem & futuritionem deter-
minata in eodem signo gaudebunt. Imo cum
propositiones constitutae contradictionis
componantur ex absoluth simplicibus, & quæ
libet passit aliquo modo priori toto, proposi-
tiones de futuris absolutis prius debent esse veræ
(subindeque objectum illarum prius futurum)
quām propositiones de futuris conditionatis;
Unde Pater Martinonius nosissimus Societatis
Scriptor hic disputatione 9. sectione 6. sic
discutit: Quidquid est verum, sicut à Deo esse
verum: Atqui futura conditionata sicut vera: Ergo
scuntur esse vera. Majorem probat toto numero
52. Minorem vero numero 51, sic ostendit:
Futura conditionata non minus vera sicut, quām ea,
qua sunt contingentia absoluta futura: Atqui con-
tingentia absoluta futura sunt determinatae verae: Ergo
futura conditionatae sunt similiter determinatae verae:
Minor patet ex iam dictu, Major probatur. Quia
non minus est contradictione præcisa & immediata inter
has duas propositiones, si Petrus ponatur in his circum-
stantijs.